

התאמות נוהל 'סל גמיש' לתקופת משבר הקורונה – מסמך המלצות

בימים אלו אנו מצויים במשבר בעקבות התפשטות מגיפת הקורונה. המגיפה הביאה עימה גם משבר עמוק בשוק העבודה כאשר רבים מצאו עצמם מובטלים. בכלל אלו ניתן לציין את אוכלוסיית הנשים החד הוריות אשר גם בימים כתיקונם נאבקות עם קשיים ייחודיים בתחום התעסוקה על אחת כמה וכמה בימים אלו. **הנתונים מצביעים על כך כי רק לאחרונה נוספו 20,000 מובטלות חד הוריות/ נתון גבוה משמעותי בהשוואה לשאר האוכלוסיות במשק.** מעבר לכך, יציאה לעבודה כרוכה בעלויות ובכללם עלויות צהרונים ושמרטפות. למותר לומר שבימים אלה, כאשר מסגרות הלימודים פעילות באופן חלקי, העלויות והקושי מתעצמים.

על מנת לסייע לאוכלוסיה זאת לחזור למעגל העבודה, נראה כי יש חשיבות רבה בהתגייסותה של זרוע העבודה באמצעות הגמשת הקריטריונים והתאמת תכנית 'סל גמיש' לצרכים העולים מהמשבר ובכך לאפשר לנשים חד הוריות רבות יותר להיעזר בתכנית, השתלב מחדש בשוק העבודה.

להלן ההתאמות המוצעות:

1. הגמשת התנאים עבור הורים המבקשים להצטרף לתוכנית:

א. **הורים שהחלו הכשרה מקצועית** – "יחשבו כ"מגבירי עבודה", מבלי שיצטרכו להוכיח כי הם עובדים במקביל להכשרתם המקצועית.

רציונל: הורים שפוטרו חווים קושי בהשתלבות במשרה קבועה. יתר על כן, תקופת הפיטורים מהווה הזדמנות עבורם לרכוש הכשרה מקצועית ולהשתדרג תעסוקתית, מה שיאפשר להם להשתלב בעתיד ביתר קלות בשוק העבודה ואף להגדיל את שכרם.

ב. **הורים ששהו בחל"ת שלושה חודשים** והשתלבו בחזרה בשוק העבודה יחשבו כ"מגבירי עבודה" הזכאים לתכנית.

רציונל: הנתונים מראים שככל שתקופת החל"ת מתמשכת, גדל הסיכוי שהחל"ת תהפוך לפיטורים. נראה כי יש ערך רב לתמרץ עובדים השוהים בחל"ת לחזור ולהשתלב בעבודה.

ג. **הורים שהחלו עבודה חדשה** יחשבו כ"מגבירי עבודה" אף אם שהו באבטלה למשך **חודש אחד בלבד** לפני תחילת העבודה החדשה, זאת לעומת שלושה חודשים הנדרשים כיום.

רציונל: נוכח כמות המפוטרים במשק בימים אלה, ניתן להניח כי אף מי שמועסק בעבודה חדשה כעבור חודש בלבד מעת שסיים את עבודתו הקודמת, הינו מפוטר ולא מי שהחליף עבודה מבחירה. זאת ועוד, דווקא בימים אלו ישנו אינטרס לתמרץ מפוטרים לחזור למעגל העבודה כמה שיותר מהר מעת שפוטרו, כדי שלא ישקעו במעגל האבטלה.

ד. **צמצום מספר שעות העבודה / הלימודים הנדרשות להורים "מגבירי עבודה":** מינימום 15 שעות עבודה / לימודים שבועיות והגברה של 8 שעות, במקום 20 שעות עבודה / לימודים והגברה של 10 שעות עבודה / לימודים הנדרשים כיום.

רציונל: שוק העבודה כיום מקשה על הורים למצוא עבודה בכלל ולהגדיל שעות עבודה בפרט כמו כן, יכולת גמישות ההורים בהוספת שעות עבודה / לימודים פחתה נוכח העובדה שמסגרות הלימודים לא חזרו לפעילות מלאה.

ה. הזכאות תורחב גם להורים שעמם ילד/ה עד כיתה ו', כולל.

רציונל: גם ילד בכיתה ו' אינו יכול להיוותר לבדו למשך שעות רבות. נוסף על כך, הכשרות רבות מתקיימות בשעות אחה"צ / הערב, יוצא איפוא שהאם נעדרת מהבית לזמן ממושך, מה שמחייב אותה להיעזר בשירותי שמרטפות.

1. להורים שימצאו זכאים יאושר החזר רטרואקטיבי, החל ממועד הגברת העבודה או הלימודים בשנה החולפת.

2. הגמשת התנאים עבור הורים המשתתפים בתוכנית:

הורים המשתתפים בתוכנית יוכלו לבחור בין הקפאת הזכאות לבין מימושה - זאת לנוכח הצמצום או לעיתים השבתה בפעילות המסגרות המזכות בהחזר, או בשל שינויים בהיקף העבודה של הזכאיות.

א. הורים ששישהו בחלי"ת או בחופשה יוכלו להקפיא את זכאותם למשך החלי"ת או החופשה - הארכת תוקף ההנחיה מראש, עד לסוף המשבר הנוכחי. יודגש כי יש להכיר גם בחלי"ת ביוזמת העובדת, שכן אמהות רבות נאלצו להיעדר מעבודתן גם ללא הסכמת המעסיק, בשל השבתת פעילות המסגרות לילדים או בשל היותן בקבוצת סיכון, או מטפלות בקרובי משפחה שהם בקבוצת סיכון.

ב. הורים שפוטרו מעבודתם יוכלו להקפיא את זכאותם עד לסוף המשבר הנוכחי, מבלי שיצטרכו להגיש בקשה חדשה כאשר ישובו למעגל העבודה.

ג. להורים שהמשיכו לעבוד תישמר הזכאות עד לסוף 18 החודשים, גם אם אינם עומדים כעת בהיקף השעות הנדרש בתוכנית. לחלופין, הם יוכלו להקפיא את זכאותם עד להגדלת המשרה.

3. **התאמת תהליך הגשת הבקשה:** לנוכח הקשיים בהשגת מסמכים, תצהירים, אישורים ותלושי שכר, וכן בהדפסת מסמכים וסריקתם בבית, מוצע ליצור טופס דיווח והצהרה מקוון עבור הורים ועבור נותני שירות, וכן לאפשר שליחת תמונות דרך אפליקציית Whatsapp למספר ייעודי.

לסיכום, בעיצומו של המשבר הכלכלי הנוכחי, כאשר שיעורי האבטלה גבוהים, תוכנית 'סל גמיש' משמשת כתוספת חשובה לרשת הביטחון הסוציאלית המאפשרת למשפחות חד הוריות מינימום של קיום בכבוד, נראה כי התאמה זמנית של תנאי הזכאות למציאות המשתנה תסייע מאוד בשילוב מחדש של אמהות חד הוריות בשוק העבודה ותתרום אף למשק כולו.